

REGERINGEN

Regeringsbeslut

II:4

2011-02-03

S2007/1630/FST(delvis)

Socialdepartementet

Socialstyrelsen
106 30 Stockholm

Uppdrag att utbetala medel till kommunerna i syfte att förstärka och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld
2 bilagor

Regeringens beslut

Socialstyrelsen får i uppdrag att till länsstyrelserna betala ut 108 250 000 kronor år 2011 i syfte att förstärka och kvalitetsutveckla stödet på lokal nivå till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. En viktig del i arbetet är att utveckla insatser som riktar sig till våldsutövare och som beaktar kvinnors och barns behov av trygghet och säkerhet. Länsstyrelserna ska fördela medlen till kommunerna i enlighet med riktlinjerna i *bilaga 1*. För att täcka länsstyrelsernas administrationskostnader bedömer regeringen att en del av medlen behöver tas i anspråk för detta, dock högst fem procent av tilldelade medel inom ramen för respektive länsstyrelse.

Socialstyrelsen får använda totalt 750 000 kronor för administrativa kostnader i samband med uppdraget. Kostnaderna, totalt 109 000 000 kronor, ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslag 6:2 Bidrag till utveckling av socialt arbete m.m., anslagspost 4. Fördelningen av utvecklingsmedlen per länsstyrelse framgår av *bilaga 2*.

I syfte att uppnå ett enhetligt förfarande ska Socialstyrelsen i samråd med länsstyrelserna ta fram gemensamma anvisningar för fördelning av medlen samt mallar för kommunernas ansökningar och återrapportering. I samband härmed ska hänsyn tas till Socialstyrelsens allmänna råd om socialnämndens arbete med våldsutsatta kvinnor samt barn som bevittnat våld (SOSFS 2009:22).

Socialstyrelsen ska bistå länsstyrelserna med kunskapsstöd samt ha det övergripande ansvaret att på nationell nivå följa upp och utvärdera satsningen och dess effekter. Socialstyrelsen ska den 1 juni 2011 överlämna

en nationell utvärdering av satsningen 2007–2009 till Regeringskansliet (Socialdepartementet). I samband härmed ska även göras en redovisning av hur medlen för 2010 har fördelats. Regeringen avser att göra en översyn av satsningen när Socialstyrelsen överlämnat sin utvärdering.

Socialstyrelsen ska senast den 1 september 2012 redovisa hur medlen för 2010 har använts, hur 2011 års medel har fördelats samt vilken utveckling som skett sedan redovisningen av utvärderingen den 1 juni 2011, särskilt beträffande de brister som uppmärksammats. Medel som länsstyrelserna inte fattat beslut om senast den 1 februari 2012 ska återbetalas till Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen ska senast den 1 september 2013 redovisa hur medlen för 2011 har använts samt vilken utveckling som skett sedan redovisningen den 1 september 2012, särskilt beträffande de brister som uppmärksammats.

Ärendet

Riksdagen antog den 21 december 2010 vad regeringen föreslog i budgetpropositionen för år 2011 (prop. 2010/11:1, Utgiftsområde 9, bet. 2010/11: SoU1, rskr. 2010/11:124), dvs. att 109 000 000 kronor avsätts till Socialstyrelsen för regeringens insatser för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Riksdagen har även antagit vad regeringen föreslog i propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) (bet. 2006/07:SoU10, rskr. 2006/07:145). Regeringen har tidigare beslutat om utvecklingsmedel till kommunerna i syfte att förstärka och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld för 2007 och 2008 (regeringsbeslut den 15 februari 2007), för 2009 (regeringsbeslut den 15 januari 2009) samt 2010 (regeringsbeslut den 4 februari 2011).

Socialstyrelsen har sedan lagändringen 2007 i 5 kap 11 § socialtjänstlagen (2001:453) genomfört en rad olika uppdrag och andra åtgärder för att kvalitetsutveckla socialtjänstens arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Under 2008–2009 genomfördes en nationell tillsyn (Socialstyrelsen och länsstyrelserna 2009) av vilken bland annat framgår att kommuner och nämnder brister inom ett eller flera ansvarsområden, t.ex. när det gäller att arbeta långsiktigt och strategiskt samt att kartlägga, dokumentera och följa upp arbetet. Vissa särskilda gruppers behov bedömdes inte heller alltid kunna tillgodoses på ett bra sätt. Vidare uppmärksammades behov av bättre kunskap om våld i nära relation för personalen, särskilt inom äldreomsorgen och de som arbetar med personer med funktionsnedsättning. Beträffande barn som bevittnat våld identifierades bl.a. brister i utredningarna för att bedöma barnets behov av stöd och hjälp. Den utvärdering som Brottsförebyggande rådet genomfört av regeringens handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor, hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade rela-

tioner (Brå rapport 2010:18) visar att flera av bristerna kvarstår. Det återstår fortfarande utvecklingsarbete för att målet att alla våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld ska få stöd och hjälp, oavsett var de befinner sig ska uppfyllas.

För att ge vägledning åt kommunerna i tillämpningen av socialtjänstlagen har Socialstyrelsen tagit fram allmänna råd (SOSFS 2009:22) som riktar sig till socialtjänstens personal, bl.a. med utgångspunkt från resultatet av tillsynen. Ny kunskap om socialtjänstens insatser till våldsutsatta kvinnor respektive barn som bevittnar våld samt barn som direkt utsatts för våld har också tillkommit genom de utvärderingar som Socialstyrelsen redovisade i december 2010. Vidare har Socialstyrelsen redovisat en utvärdering av behandlingsinsatser till män som utövar våld.

Regeringen gör bedömningen att det krävs fortsatt stöd till kommunerna under 2011 för att fortsätta förbättra kommunernas förutsättningar att leva upp till den ambitionshöjning som regeringen presenterade i propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) och kvalitetsutveckla socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Jessica Lundahl

Likalydande till

Samtliga länsstyrelser

Kopia till

Statsrådsberedningen
Justitiedepartementet/Kriminalpolitiska enheten
Finansdepartementet/Budgetavdelningen
Finansdepartementet/Kommunalekonomiska enheten
Utbildningsdepartementet/Enheten för ungdomspolitik och det civila
samhället
Utbildningsdepartementet/Jämställdhetsenheten
Regeringskansliets förvaltningsavdelning – Ekonomiavdelningen
Regeringskansliets internrevision
Socialutskottet
Brottsförebyggande rådet
Brottsoffermyndigheten
Statens folkhälsoinstitut
Riksrevisionen
Sveriges Kommuner och Landsting
Brottsofferjourernas Riksförbund (BOJ)
Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (ROKS)
Sveriges kvinnojourers riksförbund (SKR)

Socialdepartementet

Regeringens riktlinjer för fördelning av medlen till kommunerna i syfte att förstärka och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld

Övergripande mål för satsningen

- Våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld ska få det stöd och den hjälp de behöver oavsett i vilken kommun de bor.
- Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld ska förstärkas och kvalitetsutvecklas. Kommunernas arbete ska bli mer målinriktat, strukturerat och samordnat.
- Kvinnojours- och eller brottsofferjoursverksamheten på lokal nivå ska stärkas och vid behov ska nya ideella organisationer som arbetar med att stödja våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld etableras.

Riktlinjer

För att öka kommunernas förutsättningar att leva upp till den ambitionshöjning som regeringen presenterade i propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) tilldelas kommunerna särskilda utvecklingsmedel. Dessa ska användas för att förstärka och kvalitetsutveckla socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld på lokal nivå och får inte användas som en ersättning för de resurser som kommunen redan satsar eller planerar att satsa inom området. Ideella organisationer, t.ex. kvinno- och brottsofferjourer, som arbetar med stöd till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld har en viktig roll och kan när det finns behov utföra den enskilda insatsen som socialnämnden beslutat. Kommunen förväntas inom ramen för satsningen stödja de ideella organisationernas verksamhet på lokal nivå i syfte att förstärka och kvalitetsutveckla stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Socialnämnden ska fatta formella biståndsbeslut enligt 4 kap. 1 eller 2 § socialtjänstlagen (2001:453) i samband med handläggning av ärenden som rör insatser till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. I

dag görs inte alltid detta. Det är också viktigt att kommunen noga följer upp och utvärderar de beslutade insatserna. Dokumentation, uppföljning och utvärdering samt kvalitetsutveckling av verksamheten för att stödja och hjälpa våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld ska förbättras. Det finns även behov av bättre kunskap om våld i nära relationer inom flera personalgrupper. Regeringen anser att det ska finnas tillgång till skyddat boende för alla kvinnor som behöver det, bl.a. för kvinnor med missbruksproblem, kvinnor med funktionshinder, kvinnor med utländsk bakgrund, kvinnor utsatta för hedersrelaterat brottslighet samt äldre kvinnor. Vidare behöver utredningarna av barn som bevittnat våld förbättras. Arbetet med att nå och ge insatser till våldsutövarna är i behov av utveckling. Det är också viktigt att samarbetet inom och mellan kommunerna samt mellan kommunen och ideella organisationer på lokal nivå ökar och utvecklas. Regeringen har ingått en överenskommelse mellan regeringen, idéburna organisationer inom det sociala området och Sveriges kommuner och Landsting (oktober 2008).

Ansökan om utvecklingsbidrag

För att kommunen ska kunna ta del av utvecklingsbidraget ska den lämna en ansökan till länsstyrelsen. Ansökan ska avse en period på 12 månader med början någon gång under år 2011.

I ansökan till länsstyrelsen ska kommunen lämna en plan för hur man avser att utveckla sitt arbete med våldsutsatta kvinnor, barn som bevittnat våld och/eller insatser till våldsutövare. Planen ska innehålla en beskrivning av nuläget, en problembeskrivning samt de insatser man avser att vidta för att uppnå de övergripande målen med satsningen. När det gäller insatser till våldsutövande ska det tydligt framgå hur kvinnors och barns trygghet och säkerhet beaktas. Vidare ska framgå av planen hur man avser att dokumentera och följa upp det arbete och de insatser som man vill finansiera med utvecklingsmedlen samt vilka effekter man vill uppnå. Av ansökan ska tydligt framgå på vilket sätt man avser att stödja frivilligorganisationernas arbete och verka för att nya verksamheter etableras om det finns behov. Kommunen ska åta sig att för länsstyrelsen redovisa de uppgifter som efterfrågas för att en uppföljning och utvärdering ska kunna genomföras. Kommunen bör också redovisa om utvecklingsarbetet lett till sådant resultat att det har implementerats i den ordinarie verksamheten.

I syfte att uppnå ett enhetligt förfarande ska Socialstyrelsen i samråd med länsstyrelserna ta fram gemensamma anvisningar för fördelning av medlen samt mallar för kommunernas ansökningar och återrapportering.

Bakgrund

I juni 2006 överlämnade Utredningen om socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor sitt betänkande Att ta sitt ansvar – socialtjänstens stöd

till våldsutsatta kvinnor (SOU 2006:65). Utredaren konstaterade att trots att socialtjänsten på flera håll har utvecklat sitt sociala arbete och sina insatser på detta område finns det alltför oacceptabla brister. Regeringen anser att varje våldsutsatt kvinna som är i behov av stöd och hjälp måste kunna få detta oavsett i vilken kommun hon är bosatt. I detta sammanhang är det också viktigt att lyfta fram de barn som bevittnat våld. Även insatser som riktar sig till de som utövar våld är viktiga. I januari 2007 överlämnade regeringen propositionen Socialtjänstens stöd till våldsutsatta kvinnor (prop. 2006/07:38) till riksdagen. Regeringen föreslog en skärpning av socialtjänstlagen så att socialnämndens åliggande att ge brottsoffer stöd och hjälp framgår än tydligare. Ändringarna innebär bland annat att socialnämnden ska, istället för som tidigare bör, särskilt beakta att våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld kan vara i behov av stöd och hjälp. Den föreslagna lagändringen trädde i kraft den 1 juli 2007. För att komplettera lagändringen vidtog regeringen en rad andra åtgärder i syfte att bygga en heltäckande struktur som stärker stödet till våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Den 1 december 2009 redovisade Socialstyrelsen tillsammans med länsstyrelserna en slutrapport av den nationella tillsynen 2008–2009 av kommunernas arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. För att ge vägledning åt kommunerna i tillämpningen av socialtjänstlagen har Socialstyrelsen tagit fram allmänna råd (SOSFS 2009:22) som riktar sig till socialtjänstens personal, bl.a. med utgångspunkt från resultatet av tillsynen. Myndigheten har även tagit fram bedömningsinstrument i syfte att göra bedömningarna mer strukturerade och enhetliga. Ny kunskap om socialtjänstens insatser till våldsutsatta kvinnor respektive barn som bevittnar våld har också tillkommit genom de utvärderingar som Socialstyrelsen redovisade i december 2010. Vidare har Socialstyrelsen redovisat en utvärdering av behandlingsinsatser till män som utövar våld. Socialstyrelsen har i regleringsbrevet för 2011 fått ett nytt övergripande och långsiktigt uppdrag att fortsätta stimulera utvecklingen av socialtjänstens arbete under 2011–2013.

Fördelning av utvecklingsmedel per länsstyrelse samt Socialstyrelsen

Medel att fördela (kr)	2011
Stockholm	22 981 000
Uppsala	3 811 000
Södermanland	3 126 000
Östergötland	4 961 000
Jönköping	3 933 000
Kronoberg	2 131 000
Kalmar	2 756 000
Gotland	673 000
Blekinge	1 791 000
Skåne	14 138 000
Halland	3 435 000
Västra Götaland	18 240 000
Värmland	3 228 000
Örebro	3 254 000
Västmanland	2 938 000
Dalarna	3 249 000
Gävleborg	3 248 000
Västernorrland	2 870 000
Jämtland	1 496 000
Västerbotten	3 037 000
Norrbottn	2 954 000
Socialstyrelsen	750 000
Totalt	109 000 000